

GRAMATICA LIMBII ROMÂNÊ

EXERCII – ANTRENAMENT ŞI PERFORMANŢĂ

CLASELE **V–VI**

Adina Dragomirescu (coord.)

Irina-Roxana Georgescu • Delia-Monica Georgescu

Raluca-Diana Răducanu • Ileana Gae • Alina Dinu

Maria-Ramona Nedeia • Adina Ionescu

CORINT
EDUCAŢIONAL

CUPRINS

I. ELEMENTE DE VOCABULAR.....	7
II. FONETICĂ, ORTOGRAFIE ȘI ORTOEPIE	19
III. VERBUL	27
IV. SUBSTANTIVUL.....	37
V. PRONUMELE.....	51
VI. NUMERALUL	61
VII. ADJECTIVUL	69
VIII. ADVERBUL	81
IX. ORGANIZAREA ENUNȚULUI.....	91
X. PREDICATUL.....	99
XI. SUBIECTUL	109
XII. ATRIBUTUL.....	121
XIII. COMPLEMENTELE	131
XIV. CIRCUMSTANȚIALELE.....	145
XV. STILISTICA	157
XVI. TESTE PREDICTIVE ȘI SUMATIVE	163
XVII. SUGESTII DE REZOLVARE	185

Fonetică, ortografie și ortoepie

3. Indică ce tip de sunet reprezintă litera „i” în fiecare dintre următoarele cuvinte:

	Vocală	Semivocală	i șoptit	Nu se aude
<i>zile</i>				
<i>mulți</i>				
<i>chiar</i>				
<i>ochilor</i>				
<i>înaintea</i>				
<i>ei</i>				
<i>verzui</i>				
<i>ochi</i>				
<i>répezi</i> [adj.]				
<i>îți</i>				
<i>reci</i>				
<i>negri</i>				
<i>unchi</i>				
<i>crai</i>				

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect:

A. Litera *e* redă o vocală în cuvântul:

a. *viorea*; b. *ceară*; c. *elefant*.

B. Litera *e* redă o semivocală în cuvântul:

a. *creat*; b. *gingie*; c. *leoarcă*.

C. Litera *e* nu are valoare fonetică (este literă ajutătoare) în cuvântul:

a. *ginere*; b. *geană*; c. *general*.

D. Literei *e* îi corespunde grupul de sunete *ie*:

a. *erau*; b. *elan*; c. *elegant*.

E. Litera *e* redă o vocală și o semivocală (în apariții diferite) în cuvântul:

a. *proteine*; b. *modelarea*; c. *reînnoire*.

5. Grupează cuvintele următoare în două categorii, respectând indicațiile date: girafă, rege, geamantan, ghiocel, ceaslov, dugheană, chioară, cerere, ghetete, inginer, chenar, chin, gingaș, chefir, cheag, ciudă.

Cuvinte în care literele <i>e</i> și <i>i</i> din grupurile <i>ce/ci/ge/gi/che/chi/ghe/ghi</i> AU VALOARE FONETICĂ	Cuvinte în care literele <i>e</i> și <i>i</i> din grupurile <i>ce/ci/ge/gi/che/chi/ghe/ghi</i> NU AU VALOARE FONETICĂ

Fonetică, ortografie și ortoepie

6. Indică numărul de litere și de sunete din cuvintele de mai jos: *ceară, cenușă, treceau, genune, chiar, prichindel, gheară, unghie, unchi, cercei, eu, excursie, auxiliar.*

7. Seria de cuvinte în care numărul de litere este același cu numărul de sunete este:

- a. *ghem, circ, ceată, ciur;*
- b. *geografie, geologie, dificil, geme;*
- c. *ceaun, minge, atrage, exact.*

8. Seria de cuvinte în care numărul de litere este mai mare decât numărul de sunete este:

- a. *exemplu, extraterestru, examen, micsandră;*
- b. *ceapă, cianură, trage, ghiaur;*
- c. *geantă, pălăvrăgeală, ceas, gheară.*

9. a. Creează verbul potrivit de la fiecare dintre următoarele substantive, după modelul dat: *nămol, nobil, negură, noroi, nor, nou, nod.*

Model: *noapte – a se înnopta.*

b. Alcătuiște propoziții în care să folosești verbele de la punctul a.

10. a. Ordonează silabele următoare, pentru a descoperi nume de profesii/ocupații la feminin. Caută în dicționar detalii despre meseriile pe care nu le cunoști.

- ⊙ *a - fi - nă - ge - zi - o - ci;*
- ⊙ *ri - ne - ță - chel;*
- ⊙ *gă - to - loa - ron - ge;*
- ⊙ *nă - ci - a - ni - teh;*
- ⊙ *zoa - re - gi - re.*

b. Precizează câte sunete redau grupurile *ce/ci/ge/gi/che/chi/ghe/ghi* în fiecare termen de la punctul a.

11. a. Faci o călătorie în jurul lumii. Ca să te documentezi, notează forma corectă de singular a numelor de locuitori corespunzătoare următoarelor destinații:

Georgia, Chișinău, Chile, Argentina, China, Germania, Cipru.

b. Scrie numărul de litere și numărul de sunete pentru fiecare nume de locuitor pe care l-ai notat.

12. Subliniază formele corecte ale următoarelor cuvinte (care conțin grupurile *ce/ci/ge/gi/che/chi/ghe/ghi*):

- ⊙ *chiuvetă/ghiuvetă;*
- ⊙ *gheabă/ghebă [ciupercă];*
- ⊙ *chimono/chimonou;*
- ⊙ *cercevea/gergevea;*
- ⊙ *giuvaier/giuvaer;*
- ⊙ *geamandură/giamandură;*
- ⊙ *ghips/gips;*
- ⊙ *a tace/a tăcea;*
- ⊙ *genuflexiune/genoflexiune;*
- ⊙ *argeșan/argeșean.*

Atenție! Pentru verificare, folosește DOOM³.

13. a. Precizează numărul de litere și numărul de sunete pentru fiecare dintre cuvintele: *barcagiu, burghiu, camionagiu, hangiu, macaragiu, chiulangiu, scandalagiu, palavragiu.*

b. Ce valoare fonetică are litera *i* din grupurile *gi/ghi* ale acestor cuvinte?

c. Termenul *giulgiu* se poate încadra în lista cuvintelor de la punctul a?

14. Încercuiește literele corespunzătoare seriilor în care toate cuvintele sunt corect accentuate:

a. *ianuarie; șervet; unic; trafic;*

b. *duminică; regizor; sever; regină;*

c. *calcar; picnic; profesor; bolnav;*

d. *butelie; vedere; prevedere; radio;*

e. *sever; caracter; aidoma; simbol.*

15. Găsește minimum cinci cuvinte în care accentul are rol în diferențierea părților de vorbire.

16. Cuvintele următoare desemnează personajele unei cărți cunoscute, citite de un băiat în podul școlii. Acestea s-au amestecat în lupta dintre forțele binelui și cele ale întinericului. Scrie titlul cărții pe spațiul punctat și ordonează personajele, respectând indicațiile din tabel.

spiriduș, piticuț, liliac, balaur, gnom, sfnx, uriaș, pricolici, iezme, stafii, vampiri, strigoi, lup, vârcolaci, bivoli, monștri, cavaleri, molii, djin.

.....

Cuvinte monosilabice	Cuvinte bisilabice	Cuvinte trisilabice

17. Bifează căsuțele din dreptul seriilor care conțin cuvinte despărțite corect în silabe:

a. *du-et; bă-iat; ro-i-ul;*

b. *tea-mă; a-scet; fin-lan-dez;*

c. *om-le-tă; dez-ro-bi; co-dru;*

d. *as-tăzi; în-ger; ar-ctic;*

e. *ti-tlu; mig-da-lă; sculp-ta;*

f. *îm-păd-u-ri, su-bi-ect, co-a-for, ma-u-so-leu;*

g. *vârs-tnic, int-act, în-frun-zire, i-ne-ga-la-bil;*

h. *des-ză-pe-zi, ia-nu-a-ri-e, ge-o-gra-fi-e, o-biect.*

Fonetică, ortografie și ortoepie

18. Găsește intrusul în fiecare din seriile de mai jos:

- a-pă, ma-re, vi-a-ță, fe-ri-ci-re, e-tern;*
- ad-re-na-li-nă, a-tlet, în-ca-dra, a-tlas, ar-tist;*
- func-ți-e, pun-ctu-al, vâr-stă, as-trin-gent, send-viș;*
- fii-că, al-cool, ci-vi-li-za-ți-e, co-o-pe-ra, pi-o-ni-er;*
- om-o-nim, sub-li-ni-a, fi-in-ță, a-nu-al, tro-tu-ar.*

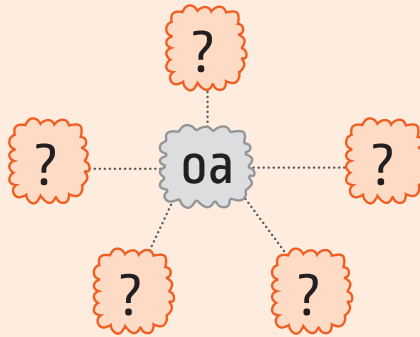
19. Indică diftongii, triftongii și vocalele în hiat din textul de mai jos, respectând indicațiile din tabel:

Eram copil. Mi-aduc aminte, culegeam/odată trandafiri sălbatici./Aveau atâția ghimpi,/dar n-am voit să-i rup/credeam că-s muguri – /și-au să înflorească.

(Lucian Blaga, *Ghimpi*)

Diftongi	Triftongi	Vocale în hiat

20. Completează spațiile libere, astfel încât să obții cuvinte bisilabice care să înceapă cu diftongul *oa* și cuvinte plurisilabice în care a doua silabă să conțină triftongul *oai*.

?	+	oai	+	?
?	+	oai	+	?
?	+	oai	+	?
?	+	oai	+	?
?	+	oai	+	?

21. Citește cu atenție textul de mai jos și răspunde la cerințele date:

În gospodăria mamei *Catrina*, de la poalele muntelui *Clăbucetul Baiului*, din *Bușteni*, fiecare copil avea rostul lui. Ion păzea caii, *Dumitru* păzea vacile, *Vasile* păzea oile, câinii păzeau găinile de vulpi și de ulii, mama *Catrina* păzea casa și îngrijea de toate alea; numai băiatul cel mai mic, *Prichiduță*, nu păzea nimic. Și mult îi era necaz lui *Prichiduță* că nu i se încredințase și lui să păzească ceva. Sta pe gânduri toată ziua ori arunca cu pietricele într-un braț al apei *Valea Cerbului* ce se furișea pe sub coasta livezii și număra rotocoalele ce se iveau la fața apei ori da cu praștia în păsărele. Dar de păzit ceva, nici vorbă! Până într-o zi i s-a urât lui *Prichiduță*, de și-a luat lumea în cap; și-a strâns lucrurile: praștia și un cuțitaș, a tăiat o nuielușă dintr-un alun și a pornit pe cărăruia de pe muchia dealului, doar o găsi ceva de păzit. Când să treacă la colțul gardului de mărăcini ce înconjura livada mamei *Catrina*, vede, suindu-se pe gard, târșă-târșă, un melc, melc codobelc. Îi era grea, se vede, ghioacea-i vineție, că se târa ca un moșneag nezorit și lăsa în urmă-i o dără argintie, strălucind la soare.

[Nestor Urechia, *Zânele din Valea Cerbului*]

- Indică felul sunetelor din cuvintele: *mamei*, *Baiului*, *praștia*, *nuielușă*, *ceva*.
- Indică numărul de litere și de sunete din cuvintele: *pietricele*, *cel*, *muchia*, *ghioacea*.
- Identifică valoarea fonetică a literei *e* în următoarele cuvinte: *fiecare*, *păzea*, *pietricele*, *era*, *argintie*.
- Extrage trei cuvinte care conțin diftong ascendent, din ultimul enunț al textului.
- Numește grupul de sunete existent în fiecare din cuvintele/structurile date: *gospodăria*, *oile*, *și-a*, *iveau*, *urmă-i*, *ca un*.

22. Rescrie textul de mai jos, corectând greșelile:

Excelența sa i-a dat dreptate la antrenorul oaspeților care a recunoscut că nu agreează această manieră de arbitraj. La conferința de presă el a reluat din nou ideia. Aceasta nu înseamnă că putem fi de acord cu acei suporteri care i-au făcut pe arbitrii excroci, delicvenți, etc. și care erau gata ai linșa dacă nu interveneau organele de ordine.

23. Citește următorul text și rezolvă cerințele:*Imperiul chinez*

Cu mult înainte de sosirea călătorilor europeni, printre care s-a numărat și *Marco Polo*, chinezii exploraseră deja mare parte din Asia. Expansiunea Imperiului Chinez a început în timpul dinastiei Han (206 î.H. – 220 d.H.). În anul 138 î.H., împăratul *Wudi* l-a trimis pe *Zhang Qian*, ofițer în garda imperială, în Asia Centrală.

Pronumele

CONȚINUTURI DIN PROGRAMĂ ȘCOLARĂ:

- ⊙ **Pronumele.** Tipuri de pronume: pronumele personal, de politețe (flexiunea pronumelui personal în raport cu persoana, numărul, genul)
- ⊙ **Pronumele reflexiv** (diferența între pronumele reflexiv și pronumele personal)
- ⊙ **Posibilități combinatorii ale pronumelui**
- ⊙ **Anticiparea și reluarea prin clitice pronominale în cazul unor complemente**
- ⊙ **Aspecte ortografice**

1. Subliniază pronumele personale din textele de mai jos, apoi transcrie formele în spațiul liber potrivit:

*Eu sunt de acord ca tu să coordonezi echipa.
Noi vom călători cu avionul împreună cu ei.
Ea a votat propunerea, dar el s-a opus.
Voi ați reușit să vorbiți cu ele despre costume?*

Singular	Plural
persoana I:	persoana I:
persoana a II-a:	persoana a II-a:
persoana a III-a:	persoana a III-a:

2. Alcătuieste câte un enunț cu fiecare cuvânt/structură din lista de mai jos:

- ⊙ *mai/m-ai;*
- ⊙ *ale/a le;*
- ⊙ *neam/ne-am;*
- ⊙ *ai/a-i;*
- ⊙ *ași/a-și.*

3. Corectează greșelile din enunțurile de mai jos:

- ⊙ *Iar plăcea și lui să coboare i-ar cu schiurile împreună cu noi.*
- ⊙ *Costumul ție puțin mare, dar ție nu ție incomod.*
- ⊙ *M-au sunat și miau recomandat să-mi reînoiesc permisul de cititor.*
- ⊙ *Mie teamă că nu iau ascultat pe oamenii care leau dat sfaturi.*

- ⊙ – Scrieți temele înainte să ieși din casă, mămă băiete!
- ⊙ Dacă ți-aș putea citii gândurile, ași ști cum să-ți răspund.
- ⊙ Lucrați în echipă! Nu vă da-ți la o parte dela a cere ajutorul colegilor!
- ⊙ Alunga-iar nori de pe cer și vântul turbat!
- ⊙ Vede-a-laș mare odată!
- ⊙ Ții greu să spui adevărul s-au nul ști?

4. Bifează căsuțele corespunzătoare enunțurilor în care cuvântul evidențiat prin bold este pronume:

- ⊙ De câteva zile așteaptă un telefon de la **mine**.
- ⊙ Riscurile muncitorilor din **mine** sunt mari.
- ⊙ Această **mie** de studenți protestează pentru majorarea burselor.
- ⊙ **Mie** îmi place mai mult să desenez decât să compun poezii.
- ⊙ La etajul **nouă** locuiește o bătrânică.
- ⊙ **Nouă** ne poți spune orice.
- ⊙ S-au descoperit urme de viață **pe o nouă** planetă.
- ⊙ Pe **noi** ne-au salutat militărește.
- ⊙ La ora de biologie am descoperit informații **noi** despre nevertebrate.

5. Precizează ce valoare morfologică au celelalte cuvinte subliniate la exercițiul anterior.

6. a. Construiește enunțuri în care să folosești verbele de mai jos la timpul perfect compus, respectând persoana și numărul din paranteză:

⊙ a se trezi (persoana I, singular);	⊙ a se gândi (persoana I, plural);
⊙ a se întrista (persoana a III-a, plural);	⊙ a-și imagina (persoana a III-a, singular);
⊙ a se pregăti (persoana a II-a, singular);	⊙ a-și propune (persoana a II-a, plural).

b. Rescrie ultimele două enunțuri, de la punctul a, trecând verbele menționate la modul indicativ, timpul prezent. Păstrează persoana și numărul precizate între paranteze.

7. a. Completează spațiile libere cu formele pronominale accentuate care lipsesc:

m-a impresionat povestea lui.	te apreciază profesorii.
îi plac fructele?	îi întreb cum s-au descurcat.
ne sunt alături părinții.	le suntem recunoscători.
vă strigă cineva.	nu-ți spune minciuni.

b. Subliniază formele clitice de la exercițiul anterior și precizează cazul acestora.